

UNIVERSITETI BUJQËSOR I TIRANËS
FAKULTETI I BUJQËSISË DHE MJEDISIT
DEPARTAMENTI I AKUAKULTURES DHE PESHKIMIT

MIRATOI

DEKANI

Prof. Dr. Ilir Kristo

Rregullore e Brendshme e Programit te Studimeve Profesionale 2 vjeçare

“Teknologjite e Akuakulturës dhe Peshkimit”

Përgjegjësi i Departamentit

Prof. Asoc. Dr. Rigers Bakfu

Tiranë 2022

Kreu I

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Kuadri ligjor

Rregullore e Programit te Studimeve Profesionale 2 vjeçare "Teknologjë e Akuakulturës dhe Peshkimit" ofruar nga "Departamenti i Akuakultures dhe Peshkimit" bazohet në:

- 1 Ligjin nr. 80/2015 "Për arsimin e lartë dhe kërkimin shkencor në Institucionet e arsimit të lartë në republikën e shqipërisë";
- 2 Statutin e Universitetit Bujqësor të Tiranës (Neni 59);
- 3 Rregullorja e studimeve e Universitetit Bujqësor të Tiranës (Neni 49);
- 4 Rregullorja e brendshme e Fakultetit të Bujqësisë dhe Mjedisit;
- 5 Rregullorja e brendshme e Departamentit të Peshkimit dhe Akuakultures

Neni 2

Qëllimi i rregullores;

- 1 Rregullorja përcakton rregullat për mësimin dhe vlerësimin e studentëve, hartimin dhe përmirësimin e programeve mësimore, mbështetjen e studentëve, si dhe kornizën për sigurimin e cilësisë.

Neni 3

Misioni në mësimdhënie;

- Garanton mundësi per rritjen e kapaciteteve profesionale ne fushen e akuakultures dhe peshkimit, ne permbushje te kerkesave te tregut te punes per teknike te larte qe do te punesohen ne sektoret e Ekonomise Blue.
- Pas perfundimit te studimeve 2-vjecare, studentet do te mund te punojne prane fermave te akuakultures te ujerave te brendshme, bregdetare dhe detare, industrine e perpunimit te produkteve peshkore dhe portet e peshkimit.

Neni 4

Organizimi i vitit akademik

1. Viti akademik organizohet në dy semestra, me 15 javë secili. Ngarkesa javore në auditor e studentit varion në kufijtë 20-25 orë mësimore 50 minutëshe në javë. Çdo semestër përfshin jo më pak se 28 ECTS;

Neni 5

Organizimi i programit të studimit

Ky program i ciklit të pare është i organizuara në 2 vite akademike dhe përfshin 120 ECTS;

- Programi i studimit përfshin module të detyrueshme dhe me zgjedhje;
- Studentët diplomohen me provim formimi të përgjithshëm përfundimtar. Departamenti harton programin e provimit të formimit, i cili miratohet nga Dekani;
- Në përfundim të programit të ciklit të parë, lëshohet diploma: Program Studimi Profesional 2-Vjecar, "Teknologjite e Akuakultures dhe Peshkimit".

KREU II

2.1. STRUKTURA E PROGRAMIT TË STUDIMIT PROFESIONAL 2-VJECAR, "TEKNOLOGJITE E AKUAKULTURES DHE PESHKIMIT"

Neni 6

Kreditet sipas Sistemit European të Transferimit të Krediteve (ECTS)

1. Krediti i formimit të arsimit të lartë i referohet ECTS-së dhe shpreh volumin e punës mësimore përritjen e rezultateve të pritshme mësimore.
2. Një krediti i korrespondojnë 25 (njëzet e pesë) orë mësimore pune të studentit.
3. Vëllimi mesatar i punës së kryer gjatë një viti studimesh, me kohë të plotë, është 60 (gjashtëdhjetë) kredite ose 1500 (njëmijë e pesëqind) orë mësimore pune të studentit, të cilat përfshijnë orë në auditor dhe orë pune të pavarur të tij.
4. Orët për punë të pavarur të studentit zënë jo më pak se gjysmën e fondit të përgjithshëm të 1500 (njëmijë e pesëqind) orëve mësimore vjetore.
5. Kreditet korresponduese për çdo veprimtari formuese fitohen nga studentët vetëm përvlerësim pozitiv, në verifikimin përfundimtar të dijeve të fituara prej tyre.
6. Njohja e plotë apo e pjesshme e krediteve të fituara nga një student në një program tjetër studimi, me qëllim vazhdimin e studimeve profesionale 2-vjecar, "Teknologjite e Akuakultures dhe Peshkimit", bëhet nga Departamenti, sipas procedurave dhe kritereve të përcaktuara në Rregulloren e Studimeve të UBT.

Neni 7

Objektivat formues dhe kompetencat profesionale

1. *Objektivat formuese të programit* synojnë të përgatisin një teknik te larte të formuar në fushën e akuakulturës dhe peshkimit, të aftë që:
 - a) Të shqyrtojë te gjitha metodat e rritjes se prodhimeve te akuakultures se ujerave te brendshme dhe detare, sebashku me gjithe nacionet e lidhura me menaxhimin e peshkimit, ne zbatim te politikave kombetare dhe atyre nderkombetare, sia ajo e Komisionit te Pergjithshem te Peshkimit ne Mesdhe dhe Detin e Zi (GFCMes) dhe Bashkimit Evropian.
 - b) Të ketë njohuri të qëndrueshme për sistemet e akuakultures, qe mund te istalojen ne ujerat e brendshme dhe ato detare dhe per te maksimizuar prodhimtarin prej tyre ne nje zone te kufizuar dhe te kontrolluar dhe ne respekt te mjedisit ujor. Gjithashtu studentet do te marrin njohuri te qendrueshme dhe ne fushen e peshkimit te pergjegjshem per te ruajtur shume nga speciet detare qe sot i kercenojet ekzistencia.
 - c) Të aplikojë njohuritë e fituara ne auditor në situata konkrete dhe interpretojnë drejt teknologjë e kultivimit, të aplikuara në përputhje me mjedisin ujor qe do te aplikohen dhe gjithashtu në përputhje me rregulloret dhe legjislacionin në fushën e akuakultures dhe peshkimit.
 - d) Ti transmetojë, apo komunikojë njohuritë dhe aftësitë e fituara, fermerëve, sektorit publik si dhe grupeve të tjera të interesit në sektorin e akuakultures, peshkimit, sigurisë ushqimore dhe zhvillimin rural.
 - e) Të përdorë njohuritë dhe aftësitë profesionale të fituara për vetpunësim, përmes: (i) krijimit të sipërmarrjes prodhuese, në formën e fermës së akuakultures; si dhe (ii) krijimin e organizatave jo fitimprurësë (OJF) të orientuara në fushën e akuakultures dhe peshkimit.
 - f) Të vazhdojë të mësojë dhe fitojë aftësi e kompetenca të tjera plotësuese krahas punës përmes trajnimeve dhe përvojës në ushtrimin e profesionit.
2. Kompetencat profesionale janë:
 - a) Ne shkencat biologjike fondamentale: Njohuri mbi Matematikën, Kiminë, Biokiminë, Fiziologjinë dhe Biologjinë e peshqve.
 - b) Disiplinat shkencore të lidhura me akuakulturen. Ata do të janë të aftë për të përvetësuar mënyrat e riprodhimit të peshqve, Mikrobiologjinë dhe Toksikologjinë Akuatike,

Majmërinë e Peshqve, Teknologjë e Akuakulturës, Statistika dhe Informatika për Akuakulturën dhe Peshkimin, prodhimin e ushqimeve me originë bimore duke filluar nga teknikat e kultivimit, rritjes, mbrojtjes nga sëmundjet.

- c) Ekspertizë këshillimi apo asistence profesionale (consulting si specialist i pavaruar ose nën drejtimin e specialistit të nivelit të lartë), për fermerët, për sigurinë dhe vetylësimin e cilësisë së prodhimit primar në fermat akuakultures, qendrat e perpunimit te produkteve peshkore apo edhe sektore te tjere te lidhur me peshkimin.
- 3. Bazuar në kompetencat profesionale që ata do të marrin gjatë ciklit të studimeve, ata mund të punësohen si specialistë:
 - a) Në fermat vetjake te akuakulturës, për të ndjekur proceset nga rritja e te vegjëlve deri te dalja e produktit ne treg;
 - b) Në ferma të mëdha te akuakulturës detare për ndjekjen dhe zbatimin e hallkave teknolgjike të prodhimit te peshqve dhe molusqeve bivalve (midhjeve);
 - c) Autoriteti Kombetar i Ushqimit – AKU, si vleresues i cilesise se produkteve te peshkimit ne terren;
 - d) Ndermarrjet e perpunimit apo konservimit ne zonat bregdetare apo Elbasan
 - e) Fermat e akuakultures te ujerave te brendshme (troftikulture apo krapikulture)
 - f) Fermat bregdetare apo detare (kultivimi me kosha notues apo mitikultura)
 - g) Teknike te ndryshem nen autoritetet e Ministrive te linjes (si monitorues se llojeve ne zhdukje, sasise se peshkuar, llojeve te lejuara dhe dimensionet e lejuara te rrjetave)
 - h) Asisten laborant per vleresimin e cilesise se produkteve te peshkimit ne laboratore te agjensive mjedisore
 - i) Teknike te kontrollit ne fabrikat e konservimit te produkteve te peshkimit
 - j) Anetare te organizatave te menaxhimi te peshkimit (OMP) te zonave bregdetare apo prane liqeneve te medha natyrore
 - k) Organizata Jo-Fitimprurese me fokus zhvillimin e sektoreve te Ekonomise Blu dhe ruajtjen e biodiversitetit ujor.

Neni 8

Veprimtaritë formuese dhe komponentët mësimorë të programit të studimit.

1. Veprimtaritë formuese, që karakterizojnë një programin e studimit, përbëhen nga komponentët mësimorë, të cilët ndahen në:
 - a. *mësim në auditor*, si leksione, seminare, lëndë individuale, ushtrime, laboratorë, forma të kontrollit të vazhdueshëm dhe seanca të praktikave profesionale, të zhvilluara në auditor;
 - b. *studim individual*, si studim e punim relacionesh, detyrash apo projektesh;
 - c. përgatitje për provime;
 - d. përgatitje për provimin e diplomës;
 - e. *veprimtari të tjera*, si praktika profesionale pranë subjekteve publike ose private.
2. Ndarja e orëve mësimore në auditor në orë për leksione, seminare, lëndë individuale, ushtrime e laboratorë për çdo disiplinë, përcaktohet në planin mësimor të programit të studimit, në bazë të krediteve, që ka secili modul.
 - a. Frekuentimi i veprimtarive formuese (leksione, seminare, ushtrime, punë laboratorike) është i detyrueshëm në masën 80% te studimeve profesionale 2-vjeçare "Teknologjite e Akuakulturës dhe Peshkimit". Studentët, të cilët nuk plotësojnë këtë masë frekuentimi, humbasin të drejtën për të zhvilluar provimin në atë modul-disiplinë. Studenti e rifiton këtë të drejtë në vitin akademik pasardhës duke plotësuar pjesën e mbetur të frekuentimit.
 - b. Struktura mësimore dhe plani mësimor, hartohen në fillim të çdo viti akademik dhe miratohen nga Dekani i FBM. Plani mësimor përfshin, modulet, raporti teori-praktikë, numri i ECTS. Mbi bazën e planit mësimor hartohet orari mësimor.
 - c. Programet mësimore hartohen për çdo modul, sipas modelit të VKM Nr. 41, datë 24. 01. 2018 "Për elementët e Programeve të Studimit të Ofruara nga Institucionet e Arsimit të Lartë. (Aneksi 1);
 - d. Programet hartohen nga titullari i modulit ose grup pedagogësh, shqyrtohen në departament dhe miratohen nga përgjegjësi i departamentit dhe Dekani i FBM.
 - e. Pedagogu harton planin kalendar, në pëpruthje me programin e modulit në fillim të çdo semestri. Plani kalendar mund të përfshihet dhe në programin e modulit.

Neni 9

Kategoritë e veprimtarive formuese, që karakterizojnë Programin Bachelor

- 1 Programi i studimeve profesionale 2-vjeçare “Teknologjite e Akuakulturës dhe Peshkimit” përbëhet nga veprimtari formuese, të cilat realizohen me kredite ECTS.
- 2 Veprimtaritë formuese grupohen në kategoritë e mëposhtme:
 - a. *Lëndë bazë të programit të studimit (kategoria A)*, që përcaktojnë formimin e përgjithshëm, përgatitjen metodologjike dhe kulturën e përgjithshme dhe përfshijnë rreth 15 % ECTS;
 - b. *Lëndë karakterizuese (B)*, që lidhen me veçoritë e programit të studimit dhe japin një formim specifik, sipas karakteristikave të tij dhe përfshijnë 50 %; ECTS;
 - c. *Lëndë ndërdisiplinore dhe/ose integruese (C)* në një ose më shumë grupe disiplinash, të ngjashme dhe/ose integruese me disiplinat karakterizuese, profile të programit dhe grup-lëndë me zgjedhje dhe përfshijnë 20 % ECTS;
 - d. *Lëndë plotësuese (D)*, të fokusuarë në përfthimin e aftësive aftësive informatike dhe telematike, aftësive komunikuese e prezantuese, aftësive që lehtësojnë hyrjen në tregun e punës dhe në praktikat profesionale të zhvilluara pranë subjekteve publike e private, sipas marrëveshjeve të përbashkëta, të nënshkruara për këtë qëllim dhe përfshijnë 14 % ECTS;
 - e. *Detyrime përmbyllëse (E)*, që lidhen me përgatitjen e tezës së diplomës ose me provimin përfundimtar dhe përfshijnë rreth 1 % ECTS.
- 3 Veprimtaritë formuese mund të janë:
 - a. të detyrueshme;
 - b. të zgjedhura nga vetë studentët, ndërmjet atyre të ofruara në kurikulën e Programi të Studimit.

Neni 10

Plani mësimor

- 1 Në planin mësimor të çdo programi studimi përcaktohen:
 - a. lëndët e programit të studimit, të ndara sipas kategorive të veprimtarive formuese, si dhe në vite e semestra;
 - b. kreditet përkatëse.

Neni 11

Kuotat e pranimit dhe grupet mësimore

1. Departamenti i propozon Dekanit të FBM-së kuotat e lira për regjistrimet e reja të studentëve, sipas përcaktiveve në rregulloren e UBT-së dhe FBM-së.
2. Kurset dhe grupet mësimore:
 - a. Mësimi zhvillohet mbi bazë grupe e kursi. Grupi përbën formacionin bazë me të cilin realizohen të gjitha format e punës mësimore. Si rregull, numri i studentëve në seminar është 35, në laboratore është 25 dhe në praktika 25. Numri i studentëve në leksion është deri në 6 grupe seminari;
 - b. Kursi përbën një formacion më të gjerë ku përfshihen disa grupe mësimore me të cilët zhvillohen vetëm leksionet me program të njëjtë të lëndës.
 - c. Ndarja e studenteve në grupe evidentohet në regjistrat e vitit akademik.
 - d. Në fillim të çdo viti të ri akademik, sekretaria mësimore bën regjistrimin e studentëve, në vitet pasardhëse, nëse ata kanë fituar numrin minimal të krediteve të përcaktuar në rregulloren e studimeve të UBT dhe paguajnë tarifën e shkollimit;

Neni 12

Programi lëndor (syllabus-et)

- 1 Modeli i programit të lëndës, që përdoret për hartimin e syllabus-eve, përmban të gjithë elementët sipas përcaktiveve dhe modeleve në fuqi (Aneksi 1).
- 2 Programi mësimor i modulit hartohej nga titullari i modulit, ose grup lektorësh, konsultohet në njësinë bazë përgjegjëse për programin përkatës të studimit dhe miratohet nga përgjegjësi i departamentit dhe dekani fakultetit. Pjesë e programit të modulit është dhe plani kalendar.

Neni 13

Diploma dhe suplementi

- 1 Diplomat, që lëshohen në përfundim të programeve të studimit të ciklit të parë, shoqërohen me suplementin e diplomës.

- 2 Suplementi i diplomës është hartuar në përputhje me kërkesat e Hapësirës Evropiane të Arsimit të Lartë dhe përshkruan natyrën, nivelin, përbajtjen dhe rezultatet e studimeve që janë kryer nga mbajtësi i diplomës, si dhe fushën e punësimit (Aneksi 4).

Neni 14

Orari mësimor

Koha dhe auditori i zhvillimit të mësimit përcaktohen në orarin e mësimeve, i cili hartohet nga FBM në fillim të çdo semestri dhe shpallet nga sekretaria mësimore një javë para fillimit të mësimit. Orari është i detyrueshëm të respektohet nga studentët dhe pedagogët.

Neni 15

Regjistri i pedagogut

- 1 Regjistri i pedagogut është dokument zyrtar ku evidentohet zhvillimi i orëve të mësimit nga pedagogët.
- 2 Rregjistri i pedagogut është dokument shtetëror bazë për të evidentuar frekuentimin dhe rezultatet e studentit. Çdo pedagog është i detyruar të shënojë në regjistër emërtimin e disiplinës, veprimtaritë formuese të zhvilluara, të pasqyrojë saktë mungesat dhe rezultatet e studentëve.
- 3 Regjistri i pedagogut është dokumenti zyrtar që vërteton ngarkesën e përballuar nga pedagogu në sistemin me kohë të plotë.
- 4 Regjistri i pedagogut kontrollohet dhe vërtetohet nga përgjegjësi i departamentit.
- 5 Ky dokument ruhet dhe një fotokopje e tij dorëzohet në department dhe njësitë përgjegjëse të fakultetit/universitetit për të vërtetuar kryerjen e procesit mësimor, si dhe përfshirja në rast të tejkalimit të normës.

KREU III

KONTROLLI I DIJEVE DHE INSTRUMENTET E VLERËSIMIT

Neni 16

Format e vlerësimit

- 1 Vlerësimi i studentit ndahet në dy pjesë: (a) vlerësimi i vazhduar gjatë vitit për elementët e përcaktuar në programin e modulit, si dhe (b) vlerësimi përfundimtar. Vlerësimi i vazhduar gjatë vitit përfaqëson deri në 40% të vlerësimit total. Përcaktimi i raporteve mes vlerësimit të vazhduar gjatë vitit dhe vlerësimit përfundimtar bëhet nga pedagogu/pedagogët në programin e modulit dhe miratohet para fillimit të çdo viti akademik nga përgjegjësi i departamentit. Studentët duhet të njoftohen nga pedagogu i modulit, që në fillim të semestrit, për raportin që zë vlerësimi vjetor ndaj vlerësimit të përgjithshëm të vitit akademik në fillim te semestrit.

Neni 17

Mënyrat e kontrollit të dijeve

- 1 Mënyrat e kontrollit të dijes (provim ose kolokium) përcaktohen në programin e modulit dhe planin mësimor të studimeve.
- 2 Provimi është forma kryesore për vlerësimin e dijeve të përvetësuara nga studenti gjatë zhvillimit të kursit teorik dhe praktik të modulit-disiplinës.
 - a. Kontrolli i dijeve bëhet:
 - b. me shkrim;
 - c. me gojë, ose
 - d. I kombinuar.
- 3 Departamenti përcakton nëse pjesa me shkrim e provimit mund të jetë përcaktuese apo eleminuese. Mënyra e organizimit të provimit është në funksion të natyrës së disiplinës. Ai përcaktohet nga pedagogu titullar i lëndës, mbështetur në programin e lëndës dhe miratohet nga përgjegjësi i departamentit.
- 4 Modalitetet e organizimit të kontrollit të dijeve, shprehen në programin e lëndës dhe i bëhen të njoitura studentit në fillim të vitit/seimestrit ku zhvillohet moduli.
- 5 Në format e kontrollit me shkrim përdoret sistemi i vlerësimit me pikë, rezultati i të cilit, detyrimisht, kthehet në notë.
- 6 Në formën e kontrollit me shkrim, provimet bëhen të sekretuara.

Neni 18

Parakushtet për hyrje në provim

- 1 Studenti ka të drejtë të paraqitet në provimin e një lënde/moduli kur ka ka plotësuar kriteret detyruese të vendosura për atë lëndë (detyrat, projektet, masën e frekuentimit të elementeve mësimorë), të parashikuara në planin mësimor dhe në masën e përcaktuar në këtë rregullore dhe atë të FBM-së.
- 2 Elementët e kontrollit të dijeve dhe masa e tyre në % janë parashikuar në rregulloren e FBM dhe shprehen në programet e çdo moduli. Ato janë: pjesëmarrja në leksione dhe seminare (10%); testimet e ndërmjetme (20%), detyrë kursi (10%), provim përfundimtar (60%).
- 3 Kontrolli i dijeve për modulin përkatës realizohet në dy faza:
 - a. Kontrolli i fazës së parë përfshin kontrollin gjatë procesit mësimor, ku kontrolli i dijeve realizohet përmes pjesëmarrjes dhe angazhimit të studentit në leksione, seminare, ushtrime, punët laboratorike, detyrat me shkrim (provimet ndërmjetëse), detyrat e kursit, projektet e kursit, praktikën mësimore etj.
 - b. Pavarësisht sasisë së pikëve të realizuara, studenti që ka munguar apo është vlerësuar negativisht në detyrat e kursit, projekte kursi, apo në praktikën mësimore, është i detyruar t'i shlyejë ato në javën e fundit të zhvillimit të procesit mësimor. Nëse vlerësohet negativisht, ai humbet të drejtën e hyrjes në provim.
- 4 Studentët që kanë humbur të drejtën e hyrjes në provim për shkak të mosrealizimit të detyrës apo projektit të kursit kanë të drejtë të bëjnë shlyerjet e tyre ne muajin shtator, sipas grafikut të vendosur nga Dekanati.
- 5 E lejon grafiku i ndërvarësisë së lëndëve.
- 6 Ka paguar tarifën e shkollimit.

Neni 19

Sezonet e Provimeve dhe riprovimeve

- 1 Provimet zhvillohen brenda periudhave të caktuara në strukturën mësimore të vitit akademik. Datat e tyre propozohen nga sekretaritë mësimore në bashkëpunim me departamentet, miratohen nga Dekani dhe shpallen jo më vonë se katër javë para fillimit të sezonit.

2 Provimet zhvillohen në këto sezone:

- sezoni i provimeve të dimrit, i cili zhvillohet pas përfundimit të semestrit të pare;
 - sezoni i provimeve të verës, i cili zhvillohet pas përfundimit të semestrit të dytë;
 - sezoni i provimeve të vjeshtës, i cili zhvillohet në muajin shtator;
 - Sezonet plotësuese (një javë në muajin Janar dhe një javë në muajin Prill). Të drejtën për të hyrë në provim në sezone plotësuese, e ka studenti që mbart provime nga viti/vitet paraardhëse, pasi ka kryer regjistrimin, sipas rregullave.
- 3 Nëse studenti nuk ka shlyer detyrimet e lëndës në kohën normale të zhvillimit të saj, ai duhet t'i shlyejë ato para fillimit të sezonit të provimeve, në periudhën e shpallur nga Dekani.
- 4 Studenti, nuk lejohet të hyjë më shumë se një herë në provimin e një lënde, brenda një sezoni. Studenti nuk mund të hyjë në të njëjtën ditë në dy provime në lëndë të ndryshme.
- 5 Afatet e përcaktuara për provimet dhe riprovimet janë të detyrueshme për zbatim si nga pedagogët, ashtu dhe nga studentët
- 6 Për studentët përsëritës të sistemit Bachelor, ridhënia e provimeve për modulet e pashlyera, bëhet gjatë vitit në vazhdim në sezonet e rregullta dhe sezonin e vjeshtës.

Neni 20

Organizimi i Provimeve

1. Provimet zhvillohen në datën, auditorin dhe orën e caktuar, të cilat reflektohen në grafikun e provimeve, të shpallur katër javë, para fillimit të sezonit.
2. Në raste të jashtëzakonshme, për arsyen madhore, në pamundësi të zhvillimit të provimit ditën e caktuar, dekani, me urdhër me shkrim, e anullon dhe cakton një datë të mëvonshme e cila u bëhet e njohur studentëve. Për çdo vendim të tillë dekani njofton Rektoratin. Provimet organizohen mbi bazë kursi ose grupi mësimor.

Neni 21

Komisionet e provimeve

1. Komisioni i provimit përcaktohet nga Përgjegjësi i Departamentit në bashkëpunim me Zv. Dekanin për mësimin dhe miratohet nga Dekani i Fakultetit. Nëse njëri nga pedagogët nuk mund të marrë pjesë në provim, ose kur përgjegjësi i departamentit e gjykon, ai përcakton pedagogun

që do ta zëvendësojë, sipas rregullave të këtij paragrafi. Në rast pamundësie zëvendësimi, me propozim të dekanit dhe miratim të Rektorit, provimi shtyhet jashtë sezonit brenda 5 ditëve nga përfundimi i tij.

Neni 22

Zhvillimi i provimit

- 1 Përgjegjësi i Departamentit merr masat e nevojshme për organizimin dhe zhvillimin e provimeve konform rregullave të përcaktuar në këtë rregullore dhe Rregulloren e brendshme të FBM.
- 2 Provimet zhvillohen në orën, datën dhe auditorin e caktuar nga sekretaria mësimore, të cilat reflektohen në orarin e provimeve, të shpallur katër javë para fillimit të sesionit.
- 3 Në raste të jashtëzakonshme, në pamundësi të zhvillimit të provimit ditën e caktuar, Dekani, me urdhër me shkrim, e anullon dhe cakton një datë të mëvonshme brenda sezonit apo jashtë tij, e cila u bëhet e njojur studentëve.
- 4 Komisioni i provimit të një lënde përbëhet nga jo më pak se dy anëtarë: titullari i lëndës dhe pedagogë të tjera të përfshirë në mësimdhënien e lëndës. Nëse lënda është zhvilluar nga një pedagog, përgjegjësi i departamentit cakton një anëtar tjetër të stafit akademik të afërt me atë disiplinë. Nëse titullari i lëndës ose pedagogët e përfshirë në mësimdhënie, për arsy madhore nuk mund të marrin pjesë në provim, përgjegjësi i departamentit cakton, me shkrim, pedagogët që do ti zëvendësojnë dhe njofton Dekanin.
- 5 Ndalohet hyrja në provim e personave të jashtëm, qofshin dhe anëtarë të personelit të Universitetit, me përjashtim të drejtuesit të departamentit, e persona të tjera të autorizuar me shkrim nga Dekani/Rektori për të kryer kontroll.
- 6 Studenti është i detyruar të paraqitet në provim me librezën e studentit. Në të kundërt ai nuk lejohet të futet në provim dhe pasojat rëndojnë mbi studentin. Në përfundim të provimit, komisioni plotëson librezen e studentit me notën e vlerësimit me numër e me fjalë, duke u firmosur nga çdo anëtar i komisionit.
- 7 Në provim nuk lejohet mbajtja dhe përdorimi i celularëve. Studenti që në provim përdor forma e mjete të palejueshme, përjashtohet nga provimi.
- 8 Provimet me shkrim bëhen të sekretuar dhe zgjasin deri 2 orë. Pas dhënisë së tezës në provimin me shkrim nuk lejohet futja në provim e studentëve të tjera të grupit apo kursit përkatës.
- 9 Gjatë provimit mund të lejohet përdorimi i mjeteve ndihmëse. Sistemi i pikëve dhe konvertimi përkatës me notë, që përdoret në provimin me shkrim, i bëhet i njojur studentit para fillimit të provimit.

- 10 Kohëzgjatja e një provimi me gojë është jo më shumë se 30 minuta për çdo student.
- 11 Anëtarët e komisionit të provimit të disiplinës mbikëqyrin zhvillimin korrekt të provimit gjatë gjithë kohës nga dhënia e tezës deri në përfundimin e provimit.
- 12 Tezat e provimit, në të gjitha rastet e kontrollit, hartohen nga titullari i lëndës, firmosën nga anëtarët e komisionit të provimit dhe miratohen e nënshkruhen nga përgjegjësi i departamenti
- 13 Për çdo provim hartohen teza alternative dhe zgjedhja e tezës që u jepet studentëve bëhet në prani të komisionit te provimit nga studentet;
- 14 Gjatë zhvillimit të provimit nuk lejohet ndërrim teze.

Neni 23

Ndërprerja e Zhvillimit të provimit

1. Provimi nderpritet kur studenti kërkon t'i imponohet, ose të kërcënojë me forma të ndryshme anëtarët e komisionit.
2. Kur ndaj anëtarëve të komisionit të provimit ushtrohet dhunë nga studenti (apo nga ndonjë person tjeter i porositur prej tij), në këto raste kërkohet ndihma autoriteteteve drejtuese të Departamentit dhe Fakultetit dhe nëse është e nevojshme deri tek organet e ruajtjes së rendit publik për rivendosjen e kushteve normale të zhvillimit të provimit.

Neni 24

Rezultatet e provimeve

- 1 Studenti, që për çfarëdo arësyen nuk paraqitet në provimin (me shkrim apo me goje) e një disipline, humbet të drejtën e provimit dhe konsiderohet mbetës për atë disiplinë në atë sezon. Gjithashtu, studenti vlerësohet mbetës kur:
 - a. Nuk është përgatitur;
 - b. Tërhiqet nga provimi;
 - c. kopjon ose mashtron me mjete ndihmëse jo të lejueshme (në këtë rast përjashtohet nga provimi);
 - d. Pengon zhvillimin e rregullt të provimit ose të kolokiumit përjashtohet nga provimi ose kolokumi).

- 2 Studenti nuk lejohet të mbrojë diplomën, në qoftë se nuk ka shlyer të gjitha detyrimet e vitit të fundit si dhe ato të mbartura.
- 3 Studenti merr vlerësimin kalues në një lëndë kur:
 - a. ka plotësuar të gjitha parakushtet e përcaktuara sipas programit mësimor;
 - b. vlerësohet me notë kaluese sipas formës së kontrollit që parashikon programi.
- 4 Shkalla e përvetësimit të programit mësimor vlerësohet me sistemin prej dhjetë notash. Nota kaluese më e ulët është nota 5 (pesë).
- 5 Nga 1 deri ne 44 pikë vlerësimi përfundimtar është nota 4 (kater).
- 6 Kur studenti arrin të grumbullojë 45 pikë në vlerësimin total, (dmth vlerësimi i vazhduar + vlerësimi në provimin përfundimtar), vlerësohet kalueshëm.

Neni 25

Shpallja e rezultateve të provimit

- 1 Rezultatet e provimit hidhen në sistem nga komisioni i provimit brenda ditës kur provimi është me gojë dhe brenda 10 ditëve (të punës) nga data e kryerjes së provimit, kur provimi është me shkrim ose me shkrim dhe gojë.
- 2 Pas shpalljes se rezultateve (hedhjes së tyre në sistem) studentët kanë detyrimin e leximit të notës së tyre në sistem dhe kontestimit të mundshëm të notës brenda dy ditëve (48 orë). Në të kundërt nota konsiderohet përfundimtare dhe komisioni ka detyrimin të bëjë mbylljen përfundimtare të proces verbalit në system brenda dy diteve. Pas 14 diteve (nga data e provimit) sistemi nuk gjeneron më process verbalin për atë modul.
- 3 Në rastet e hedhjes së gabuar të notave/notës nga ana e komisionit, në lidhje me vlerësimin e studentit, komisioni ka detyrimin të verifikojë dhe bëjë korektimin vetëm brenda kohës prej 14 ditesh.
- 4 Mbasi rezultati është hedhur dhe pranuar në sistem, dhe ka kaluar afati kohor i 14 diteve, sistemi mbylli dhe komisioni nuk ka më të drejtë të bëjë ndryshim.
- 5 Në raste të jashtëzakonshme mbas këtij afati kohor, komisioni i paraqet një kërkesë me shkrim përgjegjësit të departamentit ku zhvillohet moduli për ndryshimin e notës së pretenduar dhe me miratimin e dekanit të fakultetit korrigohet nota në sistem nga IT e fakultetit. Prosesverbal i korrigjuar arshivohet në ZSS.
- 6 Mbasi hedhjes përfundimtare në sistem të notave, komisioni printon pasqyrën përfundimtare të rezultateve të provimit, i plotëson me firmat e nevojshme, e dorëzon në Departament, për tu përcjellë më tej, sipas hallkave deri në ZSS.

Neni 26

Ankimimi

- 1 Komisioni shpall rezultatet e vlerësimit, para plotësimit të dokumentacionit në sistem në formën përfundimtare. Studenti ka të drejtë të sqarohet për çdo paqartësi nga ana e tij, ose të kundërshtojë rezultatin e marrë. Komisioni i provimit është i detyruar të sqarojë studentin në lidhje me vlerësimin e bërë, duke ballafaquar përgjigjet e dokumentuar të studentit me tezën e zgjidhur.
- 2 Studenti ka të drejtë të ankohet, në rast se ndaj tij janë shkelur rregullat proceduriale gjatë zhvillimit të provimit, ose nëse nuk është dakord me vlerësimin e bërë.
 - a. Studenti ka të drejtë të ankohet për shkelje të rregullave të zhvillimit të provimit.
 - i. Ankesa i paraqitet me shkrim përgjegjësit të departamentit brenda ditës së zhvillimit të provimit.
 - ii. Përgjegjësi i departamentit nëse verifikon shkelje të korrigueshme, në bashkëpunim me komisionin e provimit, bëjnë korrigjimet e duhura, duke vënë në dijeni Dekanin e FBM.
 - iii. Në rast se përgjegjësi i departamentit e gjykon se e ka të pamundur të marrë vendim, i propozon dekanit, i cili pasi është njohur me të gjithë procedurën merr vendim. Nëse ai e gjen të drejtë ankesën e studentit, anullon provimin dhe merr vendim për rizhvillimin e provimit.
 - b. Studenti ka të drejtë të ankohet për rezultatin përfundimtar të provimit.
 - i. Ankesa i paraqitet me shkrim përgjegjësit të departamentit në momentin e mosrënies dakord me rezultatin e provimit.
 - ii. Përgjegjësi i departamentit, pasi konsultohet edhe me pedagogun e modulit, përcakton nëse ankesa e studentit është e drejtë apo jo dhe merr vendimin përkatës. Vendimi i marrë i komunikohet studentit dhe për këtë informohet Dekani.
 - iii. Në rast se vërtetohen praktika që bien ndesh me dispozitat e kësaj rregulloreje, atëherë me propozim të Përgjegjësit të Departamentit, Dekani vendos për ndryshimin e Komisionit dhe për ridhënien e provimit/kolokiumit brenda ditës ose të nesërmen pas përfundimit të tij.

Neni 27

Riprovimet dhe mbartja

- 1 Studenti në sistemin e studimeve me kohë të plotë i vlerësuar mbetës në dy sezonet e rregullta të provimeve (të dimrit dhe të verës), ka të drejtë:
 - a. Që në sezonin e vjeshtës të perdonë të gjitha datat e shpallura nga Fakulteti. Numri i provimeve të mundshme për tu shlyer në këtë sezon është **50%** e numrit total të moduleve të secilit vit akademik. Nese numri i moduleve te një viti akademik eshte tek, numri i datave te provimeve eshte $50\% + 1$.
 - b. Pas shpalljes së datave të provimeve të vjeshtës nga dekanati, studentët duhet të paraqesin kërkesën me shkrim pranë sekretarisë se departamenteve, ku të specifikohet moduli që kërkon të shlyejë dhe datën e shlyerjes së tij.
 - c. Numri minimal i krediteve për të kaluar në vitin akademik pasardhës, për të gjitha ciklet e studimit, përcaktohet në rregulloren e FBM
- 2 Për studentët përsëritës (viti pare dhe viti i dytë), ridhënia e provimeve për modulet e pashlyera, bëhet gjatë vitit në vazhdim, në sezonet e rregullta (dimrit dhe verës) dhe sezonin e vjeshtës të vitit që është shpallur përsëritës.
- 3 Studentët e vitit të fundit, (viti i dytë) që në përfundim të provimeve sezonit te fundit rezultojnë me 3(tre) module të pashlyera, kanë të drejtë t'i shlyejë ato dy javë para fillimit te sezonit të mbrojtjes së diplomave.
- 4 Studentët e vitit të fundit, (viti i dytë) që në përfundim të provimeve sezonit të fundit rezultojnë me më shumë se 3(tre) module të pashlyera, i shlyejnë ato në sezonet e rregullta dhe plotësuese të vitit në vazhdim, por jo në vjeshtë dhe diplomën e mbron në sezonet perkatese te diplomimit te atij viti.

Neni 28

Organizimi i praktikave profesionale

- 1 Kohëzgjatja dhe afati i praktikës profesionale përcaktohet në kurrikulat e Departamentit, i cili mban përgjegjësi për evidentimin e kompanive/institucioneve të mundshme për kryerjen e praktikës profesionale, si dhe krijimin e lidhjeve me to. Studenti mund t'i propozojë departamentit vendin ku mund të kryejë praktikën profesionale.
- 2 Departamenti harton rregulloren e praktikës profesionale, të cilën e miraton Dekani i FBM-së (Aneksi 2).

- 3 Praktikat profesionale zhvillohen në institucionë/kompani sipas profilit të përgatitjes së studentit dhe nën drejtimin e stafit akademik të caktuar nga departamenti përkatës. Departamenti bën ndarjen e studentëve nëpër kompani/institucionë pritëse, duke respektuar edhe dëshirat e tyre. Studentët kanë detyrimin e kryerjes 100% të orëve të praktikës profesionale. Studenti detyrohet të respektojë rregullat e institucionit pritës.
- 4 Gjatë kryerjes së praktikës profesionale, punonjësi mësimor që e drejton atë, mban lidhje me qendrën ku ajo kryhet. Në përfundim të praktikës profesionale, studenti përgatit një relacion për punën e kryer e cila vlerësohet nga komisioni i ngritur nga departamenti për këtë qëllim, pasi merr edhe mendimin e qendrës ku është kryer ajo. Vlerësimi bëhet me notë.
- 5 Studenti që nuk realizon programin e praktikës profesionale i nënshtrohet rregullave të vendosura si për të gjitha veprimtaritë e tjera formuese. Studenti merr përsipër të mbulojë të gjitha shpenzimet për realizimin e praktikave mësimore dhe profesionale në terren.

Neni 29

Diplomimi i studentëve të programit programit të studimeve profesionale 2 vjeçare me provim formimi

- 1 UBT-ja organizon 2 sezone për provimet e formimit në verë, vjeshtë dhe dimër. Datat e zhvillimit të provimeve sipas sezoneve përkatëse, përcaktohen nga dekani i fakultetit.
- 2 Programi i provimit të formimit është i përgjithshëm, me tematika nga fushat kryesore që mbulon programi i studimit. Programi hartohet nga stafi i njësisë bazë, miratohet nga Përgjegjësi i Departamentit, si dhe Dekani i Fakultetit. Programi shpallet, në faqen e internetit të UBT-së, dhe u bëhet i ditur studentëve, sipas programit të studimit (Aneksi 3).
- 3 Provimi realizohet përpara një komisionit të posaçëm, të përbërë nga pedagogë të departamentit, të fushave që mbulon programi i provimit. Anëtarët e komisionit propozohen nga departamentet përkatëse dhe miratohen nga dekani. Kryetari i komisionit përgjithësisht është Përgjegjësi i Departamentit. Ai respekton në çdo rast, për secilin student procedurën dhe rregullat përkatëse të vendosura nga dekanati.
- 4 Teza e provimit përmban pyetje nga të gjitha fushat që përfshihen në programin e provimit. Tezat e provimit të formimit hartohen nga anëtarët e komisionit, të cilët i përzgjedhin pyetjet nga fondi i krijuar në përputhje me peshën specifike të çdo fushe, firmosen nga përgjegjësi i Departamentit dhe miratohen nga Dekani i fakultetit.

- 5 Provimi organizohet me gojë. Rregullat e tjera që kanë të bëjnë me mënyrën e organizimit të provimit të formimit, përcaktohen në rregulloren e fakultetit. Rezultatet e provimit të formimit u jepen studentëve në fund të çdo dite provimi. Komisioni i provimit pret çdo reagim të studentit dhe e sqaron studentin në rast kontestimi. Nëse gjatë ballafaqimit konstatohet se është bërë gabim gjatë vlerësimit, bëhet ndryshimi i vlerësimit dhe mbahet një procesverbal.
- 6 Në përfundim të procesit të provimit, komisioni hedh rezultatet në sistem, printon procesverbalin i cili firmoset nga të gjithë anëtarët e Komisionit të Provimit, si dhe më pas nga personat e tjerë përgjegjës.

Anekset e kësaj rregulloreje

Aneks 1: Modeli i Syllabusit

Aneks 2: Udhëzues i Praktikave Profesionale

Aneks 3: Udhëzues i programit të Provimit të Formimit (*do përgatitet pas miratimit të programit te studimit*)

Aneks 4: Modeli i Diplomës dhe Suplementit

Aneks 1

Modeli i Syllabusit

PROGRAMI I LËNDËS: Hyrje në Akuakulturë

Titullari/pedagogu i lëndës: Prof. Asoc. Dr. Rigers Bakiu; Prof. Asoc. Dr. Elvira Beli

Ngarkesa: 6 ECTS, 4 orë/ javë; 60 (30:30)

Tipologjia e lëndës: Lëndë karakterizuese (B)

Viti Akademik/Semestri kur zhvillohet: Viti i parë, semestri i dytë

Lloji i lëndës: E detyrueshme

Programi i studimit: Cikli i studimeve në program profesional 2 vjeçar, "Teknologjia e Akuakulturës dhe Peshkimit"

Kodi i lëndës:

Adresa elektronike e titullarit/pedagogut të lëndës: rigers.bakiu@ubt.edu.al

PËRMBLEDHJE DHE REZULTATET E TË NXËNIT

Nëpërmjet programit të modulit "Hyrje në Akuakulturë", studentët do të fitojnë aftësitë dhe informacionin e nevojshëm për të arritur objektivat qe lidhen me aspektet mbi i) historine dhe rolin e akuakultures sebashku me karakteristikat e sistemeve te prodhimit ne fermat e akuakultures; ii) parimet mbi te cilat mbeshtetet funksionimi i nen-sektoreve te ndryshem te akuakultures, perfsheje ketu edhe akuakulturen e molusqeve bivalvor, iii) karakteristikat kryesore te fermave te kultivimit te peshkut duke perdorur pellgjet, raceway-it dhe koshat notues dhe iv) sistemet e mbyllur dhe ata te integruar sebashku si tendencat e fundit ne fushen e akuakultures.

Nëpërmjet programit të modulit studentët do të gjejnë informacionin e nevojshëm për një numër çështjesh të lidhura me rolin e akuakultures, historine e akuakultures, raportet e akuakultures me format e energjise, karakteristikat dhe kategorite e sistemeve te prodhimit ne akuakulture, funksionet dhe karakteristikat e gjithe sistemeve te akuakultures, moluskokultura dhe vleresimin i cilesise se molusqeve, metodat e vleresimit te cilesise se produkteve iqtike, koshat notues ne ujera e embel dhe ne zonat e mbrojtura detare (si gjiri detar), sistemet me rrjedhje te perhershme - Flow-through Raceways, pellgjet e akuakultures, sistemet e akuakultures me riqarkullim - RAS dhe akuaponiks - integrimi i kultivimit te bimeve dhe peshqve.

KONCEPTET THEMELORE

- Roli dhe rendesia e Akuakultures
- Marredhenia me format e ndryshme te energjise
- Funksionet dhe karakteristikat e gjithe Sistemeve te Prodhimit ne Akuakulture
- Kultivimi i molusqeve bivalvor dhe vleresimi i cilesise se moluseve
- Metodat e vleresimit te cilesise se produkteve iqtike

- Koshat notues te kultivimit te specieve me interes per Akuakulturen
- Sistemet Raceway (per kultivimin e troftes)
- Pelljet (per kultivimin e specieve te familjes e krapit)
- Sistemet e Akuakulture me Riqarkullim
- Sistemet e Integruar ne Akuakulture (Akuaponiks)

TEMAT E LËNDËS

ROLI I AKUAKULTURES:	
Tema 1	Kerkesat per Ushqimet me Origjine Detare; Sigurimi i Ushqimeve me Origjine Detare; Tregetia e Ushqimeve me Origjine Detare; Gjendja Aktuale e Akuakultures; Sistemet e Prodhimit; E Ardhmja dhe Sfidat. Ne literaturen e detyrueshme nga Faqja 23 ne Faqen 35.
HISTORIA E AKUAKULTURES:	
Tema 2	Origjina e Hershme e Akuakultures; Perhapja Eksponenciale e Perhapja Eksponenciale e Qendrave te Riprodhimit (<i>Hatchery</i>); Kur Arti Shnderrohet ne Shkencë; Peshku Mace; Tilapia; Peshqit e Sheshte; Salmoni i Atlantikut; Specie dhe Rajone te Rendesishme rrëth Zhvillimit te Akuakultures; Kultivimi i Karkalecave te Ujit; Moluskokultura; Polemika dhe Debate rrëth Akuakultures. Ne literaturen e detyrueshme nga Faqja 1 ne Faqen 14.
AKUAKULTURA DHE ENERGJIA:	
Tema 3	Energjia dhe Afesite Prodhuase; Akuakultura Ekstensive; Akuakultura Gjysme-Intensive; Akuakultura Intensive; Analiza e Tipeve te Akuakultures; Indeksi i Prodhimit; Zgjedhja e Llojit te Gjallesave dhe Tipit te Kultivimit.
KARAKTERISTIKAT DHE KATEGORITE E SISTEMEVE TE PRODHIMIT NE AKUAKULTURE:	
Tema 4	Sistemet e Hapur; Kultivimi i Bivalveve ne Vaska Pluskuese, Trare dhe Masa Trungjesh; Koshat dhe Rejetat Pluskuese; Sistemet Gjysme te Mbyllur; Raceway apo Kanale; Pellje; Sistemet e Mbyllur; Sistemet Biofilter Based; Sistemet Heterotrofike; Sistemet e Inegruar; Akuaponiks; In-pond raceways; Partitioned Aquaculture System. Ne literaturen e detyrueshme nga Faqja 51 ne Faqen 65.
FUNKSIONET DHE KARAKTERISTIKAT E TE GJITHE SISTEMEVE TE AKUAKULTURES:	
Tema 5	Ndryshimet midis Tufave Ujore dhe Tokesore; Sherbimet Ekologjike ne Sistemet e Prodhimit ne Akuakultura; Ndryshimet midis Kafsheve te Akuakultures dhe Atyre te Agrikultures; Klasifikimi i Kafsheve te Kultivuara ne Akuakulture sipas Temperatures;

	<p>Speciet e Ujerave te Ftohta; Speciet e Ujerave te Fresket; Speciet e Ujerave te Nxehte; Speciet Tropikale; Kontrolli i Temperatures ne Sistemet e Akuakultures; Sigurimi i Oksigenit ne Sistemet e Akuakultures; Oksigjeni ne Sistemet e Hapur; Oksigjeni ne Sistemet e Mbyllur; Kontrolli i Mbeturinave ne Sistemet e Akuakultures; Prodhim i Amoniakut nga Kafshet e Akuakultures; Amoniaku si Faktor Pengues ne Intensifikim; Kontrolli i Amoniakut ne Sistemet e Mbyllur; Bakteret Kemiautotrofik; Kontrolli i Amoniakut nga Bakteret Heterotrofike; Sistemet e Akuakultures si Sigurues te Ushqimeve Natyrore.</p> <p>Ne literatoren e detyrueshme nga Faqja 37 ne Faqen 48.</p>
Tema 6	<p>KULTIVIMI DHE MENAXHIMI I CILESISE SE MOLUSQEVE</p> <p>Speciet Kryesore ne Kultivim; Njohurite Baze per Kultivimin e Molusqeve; Depozitimi; Nacione rrith Praktikave qe Ndiken ne Nursery dhe Grow-out; Metodat ne Nursery; Kultivimi ne Nursery perfshin Sistemet e Pompave; Upwellers-at dhe Raceway-it; Metodat e Rritjes apo Grow-out; Rritja In-bottom apo On-bottom; Rafta dhe Carta (<i>subtidal apo intertidal</i>); Panelet Pluskuese Taylor dhe Rjetat Lantern; Fouling; Strategjite e Kontrollit te Fouling; Gjuajtja nga Grabitqaret; Mbledhja e Molusqeve; Siguria ne Ushqime; Semundjet e Molusqeve; Menyrat e Menaxhimit te Semundjeve; Shperthimet e Algave te Denishme; Zgjedhja e Vendit; Kapaciteti Mbajtes; Sfidat e Sektorit.</p>
Tema 7	<p>METODAT E VLERESIMIT TE CILESISE SE PRODUKTEVE IHTIKE:</p> <p>Metilaminat; acidet volatil; proteoliza dhe aminoacidet; pH; Indeksi refraktar i fluideve te syve; Aminat biogjenike; Aspektet lidhur me shendetin; Vleresimi i cilesise; Rregulloret dhe ceshtjet perkatese; Metodat e vleresimit sasior te aminave biogjenike.</p>
Tema 8	<p>KOSHAT NOTUES NE UJERAT E EMBEL DHE NE ZONAT E MBROJTURA DETARE:</p> <p>Gjendja Aktuale e Kultivimit me Kosha Notues; Historia dhe Evolucioni i Kultivimit me Kosha Notues; Avantazhet dhe Dizavantazhet; Zgjedhja e Vendit; Koshat e Stokimit; Te Ushqyerit e Peshqve ne Koshat Notues; Polikultura dhe Sistemet e Integruar; Problemet ne Kultivimin me Kosha Notues; Aspektet Ekonomike; Mbarevajja e te Tilla Sistemeve.</p> <p>Ne literatoren e detyrueshme nga Faqja 98 ne Faqen 109.</p>
Tema 9	<p>SISTEMET ME RRJEDHJE TE PERHERSHME - FLOW-THROUGH RACEWAYS:</p> <p>Speciet e Kultivuara; Tipet e Pellgjeve; Perdorimi i Ujit; Burimet; Humbjet; Perdorimi i Uji te Pellgjeve; Intensiteti i Kultivimit; Sherbimet Ekologjike; Ushqimi ne Pelljet e Akuakultures; Pleherimi i Pellgjeve; Pelljet ku Perdoret Ushqimi; Mbeshitetja e Jetesës ne Pelljet e Akuakultures; Oksigjeni i Tretur; Ajrimi Mekanik; Trajtimi i Mbetjeve; Perdorimi i Tokes dhe Impakti Ekologjik i Pellgjeve te Akuakultures; Konseguencat e Rritjes se Parregullit te Algave; Era e Keqe e Algave; Toksinat e Algave; Rregulla Praktike rrith Prodhibit te Pellgjeve te Akuakultures; Disporueshmeria e Rasatit te Peshkut; Sistemet e Prodhibit dhe Kerkesat e Tregut; Humbja e Prodhibit; Ekonomite</p>

	<p>Krahasuese te Sistemeve te Kultivimit; Mbarevajta, Tendencat dhe Nevojat per Kerkimin Shkencor.</p> <p>Ne literatoren e detyrueshme nga Faqja 166 ne Faqen 202</p>
Tema 10	<p>PELLGJET E AKUAKULTURES:</p> <p>Speciet e Kultivuara; Tipet e Pellgjeve; Perdonimi i Ujit; Burimet; Humbjet; Perdonimi i Uji te Pellgjeve; Intensiteti i Kultivimit; Sherbimet Ekologjike; Ushqimi ne Pellgjet e Akuakultures; Pleherimi i Pellgjeve; Pelljet ku Perdoret Ushqimi; Mbeshtetja e Jeteses ne Pellgjet e Akuakultures; Oksigjeni i Tretur; Ajrimi Mekanik; Trajtimi i Mbetjeve; Perdonimi i Tokes dhe Impakti Ekologjik i Pellgjeve te Akuakultures; Konseguencat e Rritjes se Parregullit te Algave; Era e Keqe e Algave; Toksinat e Algave; Rregulla Praktike rreth Prodhimit te Pellgjeve te Akuakultures; Disporimesheria e Rasatit te Peshkut; Sistemet e Prodhimit dhe Kerkesat e Tregut; Humbja e Prodhimit; Ekonomite Krahasuese te Sistemeve te Kultivimit; Mbarevaja.</p> <p>Ne literatoren e detyrueshme nga Faqja 166 ne Faqen 202</p>
Tema 11	<p>SISTEMET E AKUAKULTURES ME RIQARKULLIM - RAS:</p> <p>Atributet Pozitive; Aspektet Inxhinjerike te Sistemit; Vaskat e Kultivimit; Eliminimi i Mbetjeve te Ngurta; Basenet e Precipitimit dhe Vaskat; Filtrat Mekanik; Filtrat me Terren Granuloz; Konservimi i te Ngurtave; Biofiltrimi; Zgjedhja e Biofiltrave; Ajrimi dhe Oksigjenimi; Eliminimi i Dioksidit te Karbonit; Monitorimi dhe Kontrolli; Dizenzimi i Sistemit me Riqarkullim; Balancat e Mases; Ritmet e Karikimit; Rritja e Peshkut; Perzgjedhja e Vaskes; Njesia e Trajtimit te Ujit; Parametrat Kryesore te Trajtimit te Ujit; Parashikimi i Rritjes se Peshqve; Dendesa e Stokut.</p> <p>Ne literatoren e detyrueshme nga Faqja 205 ne Faqen 229</p>
Tema 12	<p>AKUAPONIKS - INTEGRIMI I KULTIVIMIT TE BIMEVE DHE PESHQVE:</p> <p>Projektimi i Sistemit; Prodhimi i Peshqve; Kultivimi Sekuencial; Ndarja e Stokut; Njesi te Shumefishta te Mbajtjes se Stokut; Te ngurtat dhe Eliminimi i Tyre; Biofiltrimi; Subsistemi Hidropnik; Rezervuari i Grumbullimit; Materialet e Ndertimit dhe Raportet e Komponenteve; Dinamikat e nutrienteve; Perzgjedhja e Bimeve; Kontrolli i Paraziteve dhe Semundjeve; Alternativat e Projektimit te Sistemeve; Aspektet Ekonomike; Prespektivat e se Ardhmes.</p> <p>Ne literatoren e detyrueshme nga Faqja 305 ne Faqen 333</p>

FORMA E KONTROLLIT TË DIJEVE

FREKUENTIMI: 80%

KONTROLLI I VAZHDUESHËM:

- Seminare, ushtrime, detyrë kursi 20 %
- Detyra kontrolli/Test ndërmjetës 20 %
- Provim përfund. me shkrim dhe me goje 60 %

LITERATURA

a. Literatura bazë e detyrueshme:

Rigers Bakiu (2013) Sistemet e Prodhimit ne Akuakulture f. 405. [Tekst i Miratuar ne Departamentin e Akuakultures dhe Peshkimit]

b. Literatura e rekomanduar:

- a. James H. Tidwell (2012) Aquaculture Production Systems Willey Blackwell f. 434.
- b. Vladimir Spaho (2005) Hyrje ne Akukulture. f. 408.

VËREJTJE PËRFUNDIMTARE NGA PEDAGOGU I LËNDËS:

Studentët do të kenë mundësinë e zbatimit praktik të lëndës, në laborator dhe në terren. Kjo do t'ju shërbejë për njojen sa më mirë të rolit dhe funksionimit te fermave te akuakultures se ujerave te brendshme dhe atyre bregdetare.

Zhvillimi i leksioneve do të realizohet bazuar në materialet e përgatitura dhe të prezantuar në formë slide-sh në PowerPoint (PPT) nga drejtuesi i modulit. Per kete modul ekziston teksti mesimor “Sistemet e Prodhimit ne Akuakulture” me autor Prof. asoc. Dr. Rigers Bakiu, i cili do t'i ofrohet studenteve në fillim të modulit.

Aneks 2

Udhëzues i Praktikave Profesionale

1. Praktika profesionale realizohet në semestrin e dytë të vitit të parë dhe vitit të fundit (viti i 2-të) të studimeve.
2. Kohëzgjatja dhe afati i kryerjes përcaktohen në strukturën e vitit akademik.
3. Studenti merr përsipër të mbulojë të gjitha shpenzimet për realizimin e praktikës profesionale.
4. Departamenti mban përgjegjësi për evidentimin e kompanive ose institucioneve të mundshme për kryerjen e praktikës profesionale, si dhe krijimin e lidhjeve me to.
5. Studenti mund t'i propozojë departamentit vendin ku mund të kryejë praktikën profesionale.
6. Dekani i FBM lidh marrëveshje bashkëpunimi me kompanitë pritëse deri një muaj para fillimit të praktikës.
7. Praktikat profesionale zhvillohen në institucione ose kompani dhe në strukturat eksperimentale dhe laboratorike të Departamentit sipas profilit të përgatitjes së studentit dhe nën drejtimin e stafit akademik të caktuar nga departamenti.
8. Departamenti bën ndarjen e studentëve nëpër kompani ose institucione pritëse, duke respektuar edhe dëshirat e tyre.
9. Studentët kanë detyrimin e kryerjes 100% të orëve të praktikës profesionale. Studenti detyrohet të respektojë rregullat e institucionit pritës.
10. Gjatë kryerjes së praktikës profesionale, punonjësi mësimor që e drejton atë, mban lidhje me qendrën ku ajo kryhet.
11. Në përfundim të praktikës profesionale, studenti përgatit një relacion për punën e kryer, e cila vlerësohet në datën e caktuar nga FBM në konsultim me Departamentin dhe komisioni i ngritur prej tij, pasi merr në konsideratë edhe vlerësimin e kompanisë (qendrës) ku është kryer praktika.
12. Vlerësimi i praktikës profesionale në proçesverbal bëhet me Fiton/Nuk Fiton për frekuentimin dhe me notë për përbushjen e detyrave dhe prezantimin e punës së kryer.
13. Nëse studenti nuk paraqitet në datën e caktuar, në proçesverbal shënohet “Nuk u paraqit”
14. Nëse studenti në praktikën profesionale vlerësohet me “Nuk fiton” shpallet përsëritës dhe duhet ta shlyejë praktikën profesionale në vitin akademikë pasardhës.

15. Nëse studenti në praktikën profesionale vlerësohet me “Nuk u paraqit” duhet ta shlyejë atë në sezonin e vjeshtës të vitit të tretë ose në datat e provimeve të shpallura para sezonit të diplomimit.
16. Angazhimet e studentit në praktikën profesionale, dokumentacioni që duhet të plotësojë për evidentimin e punës së tij dhe formati i raportit që duhet të dorëzojë në Departament rregullohet me Rregulloren e Praktikës Profesionale të hartuar nga Departamenti dhe të Miratuar nga Dekani i FBM.

Aneks 4

Modeli i Diplomës dhe Suplementit

REPUBLIKAE SHQIPËRISË
REPUBLIC OF ALBANIA

UNIVERSITETI BUJQËSOR I TIRANËS
FAKULTETI I BUJQËSISË DHE MJEDISIT

Me rekondim të Fakultetit të Bujqësisë dhe Mjedisit, Universiteti Bujqësor i Tiranës,
nën autoritetin që i jep Ligji, Nr. 80/2015, datë 22/07/2015 “Për arsimin e lartë dhe kërkimin shkencor
në institucionet e arsimit të lartë në Republikën e Shqipërisë” i jep:

Z/Znj. Emer dhe Mbiemer

Vendindja: Tiranë, Alb

Ditëlindje: 12.10.2001

DIPLOMË

“Professionale”

Niveli 5, sipas KSHK, Kredite (ECTS) 120

ne "Teknologjite e Akuakultures dhe Peshkimit"

Studenti/ja u regjistrua pranë fakultetit, në sistemini me kohë të plotë, më
data _____ dhe i përfundoi ato duke u diplomua më data _____

Dekani

Rektori

ID e Maturës
Shëtitore

Numri Unik
i Identifikimit (NUID)

Data e Lëshimit
të Diplomes

Numri i
Anës/Matrikulimit

Numri i
Diplomës

Kjo diplomë shoqërohet nga suplemenii i saj.

UNIVERSITETI BUJQËSOR I TIRANËS
ZYRA E STUDIMEVE DHE STUDENTËVE

SUPPLEMENTI I DIPLOMËS

DIPLOMA SUPPLEMENT

Suplementi i Diplomës është bazuar mbi modelin e hartuar nga Komisioni Evropian, Këshilli i Evropës dhe UNESCO/CEPES. Qëllimi i Suplementit është të ofrojë të dhëna objektive të mjaftueshme për të përmirësuar "transparencën" në shkallë ndërkombëtare dhe njohjen akademike e profesionale të kualifikimeve (diplomave, niveleve universitare, etj.) Suplementi është konceptuar në mënyrë të tillë që ai të përshkruajë natyrën, nivelin, kontekstin, përbajtjen dhe statusin e studimeve që ka ndjekur dhe përfunduar me sukses një individ i caktuar, në emër të të cilit lëshohet dokumenti i kualifikimit, të cilit i bashkëngjitet ky Suplement Diplome. Suplementi nuk duhet të përbajë gjykime vlerësuese, përcaktimë ekuivalentimi apo sugjerime që lidhen me njohjen e tij. Të tetë seksionet e suplementit duhet të plotësohen me informacion. Aty ku mungon informacioni i nevojshëm, duhen dhënë shpjegime dhe arsyet përkatëse.

This Diploma Supplement follows the model developed by the European Commission, Council of Europe and UNESCO/CEPES. The purpose of the supplement is to provide sufficient independent data to improve the international 'transparency' and fair academic and professional recognition of qualifications (diplomas, degrees, certificates etc.). It is designed to provide a description of the nature, level, context, content and status of the studies that were pursued and successfully completed by the individual on the original qualification to which this supplement is appended. It should be free from any value judgements, equivalence statements or suggestions about recognition. Information in all eight sections should be provided. An explanation should be included if there is no information available.

1. Informacion për mbajtësin e diplomës

Information identifying the holder of the qualification

1.1 Mbiemri/Family name(s)	
1.2 Emri/Given name(s)	
1.3 Datëlindja (data/muaji/viti) Date of birth (day/month/year)	/ /
1.4 Numri i matrikullimit/numri i diplomës Student's identification number or code	BU6 _____ / _____

2. Informacion identifikuar mbi studimin e kryer

Information identifying the qualification

2.1 Titulli akademik i studimit Name of academic qualification	Diplomë e studimeve Profesionale 2-vjecare "Teknologjia e Akuakulturës dhe Peshkimit"
2.2 Fusha e studimit Main field(s) of study for the Qualification	Teknologjia e Akuakultures dhe Peshkimit, 2-vjecare
2.3 Emri dhe statusi i institucionit (publik/ jo publik) që ka lëshuar diplomën (në gjuhën kombëtare) Name and status of awarding institution (in original language)	Universiteti Bujqësor i Tiranës (Universitet Publik) Fakulteti i Bujqësisë dhe Mjedisit Agricultural University of Tirana (Public University) Faculty of Agriculture and Environment
2.4 Emri dhe statusi i institucionit (nqs është i ndryshëm nga 2.3) që ka administruar studimin (në gjuhën kombëtare) Name and status of institution (if different from 2.3) administering studies (in original language)	
2.5 Gjuha e përdorur në mësimdhënie/ provime Language(s) of instruction/examination	Shqip Albanian

3.

Informacion mbi nivelin e studimit

Information on the level of the qualification

3.1 Niveli i studimit/Cikli i studimit Cycle of study programm	Cikli i parë i studimeve Diplomë 2-vjeçare profesionale First Cycle of Studies, 's Degree
3.2 Niveli i kualifikimit sipas Kornizës Shqiptare të Kualifikimit Level of qualification according to the Albanian Qualification Framework	Niveli 5/Korniza Shqiptare e Kualifikimeve Level 5 / Albanian Framework of Qualifications
3.3 Kohëzgjatja zyrtare e programit të studimit (në vite) Official length of programme	2 vjet / 2 years
3.4 Kushtet e pranimit në programin konkret të studimit	Qdo kandidat që ka përfunduar ciklin e arsimit të mesëm dhe që plotëson

3.

Informacion mbi nivelin e studimit

Information on the level of the qualification

Access requirement(s)	<p>kriterin e notës mesatare të përcaktuar çdo vit si dhe kriteret e fakultetit për përzgjedhjen e kandidatëve.</p> <p>Every candidate who has completed the high school which meets the criteria average grade that defined annually as well as faculty criteria for selection of candidates</p>
-----------------------	---

4.

Informacion mbi përbajtjen e studimit dhe rezultatet e arritura

Information on the contents and results gained

4.1 Forma e studimit Mode of study	me kohë të plotë Full time
4.2 Objektivat dhe veprimtaritë formuese të programit të studimit. Programme requirements	Objektivat <p>"Programi i studimit do t'u japë studentëve njohuri të qëndrueshme për sistemet e akuakultures qe mund te istalojen ne ujerat e brendshme dhe ato detare dhe per te maksimizuar prodhimtarin prej tyre ne nje zone te kufizuar dhe te kontrolluar dhe ne respect te mijedisit ujor. Gjithashtu studentet do te marrin njohuri te qendrueshme dhe ne fushen e peshkimit te pergjegjshem per te ruajtur shume nga speciet detare qe sot i kercenohet ekzistenza."</p> <p>49 ECTS- Formimit i përgjithshëm dhe nderdisiplinor 56 ECTS- Disiplina të formimit profesional</p> <p>10 ECTS- formimi profesional nëpërmjet praktikës profesionale në subjekte publike dhe private.</p> <p>5 ECTS – provim formimi</p> <p>"This study program will give to the students sustainable knowledge on aquaculture production systems that may be installed in inland and marine water bodies in order to maximize their production in limited area following environmental criteria. Students will also gain sustainable knowledges in sustainable fishery, in order to preserve overexploited marine species".</p> <p>49 ECTS- Genera land interdisciplinary (basic) education subjects 56ECTS- Professional education subjects</p> <p>10 ECTS- Professional education through professional practices in public and private entities.</p> <p>5 – final exam</p>
4.3 Detajet e programit të studimit (p.sh. modulet ose lëndët) dhe notat, kreditet e marra për çdo lëndë Programme details: (e.g. modules or units studied), and the individualgrades, credits obtained	

VITI I PARË / FIRST YEAR

Nr.	Lëndët/ Courses	Kreditet/ credits	Notat/ grades	Shkalla ECTS / Level ECTS
1.	Matematika per akuakulturen dhe peshkimit/ Mathematics for Aquaculture and Fishery	5		
2.	Kimia e Shkencat Biologjike / Chemistry for Biologic Sciences	5		
3.	Zoologjia per akuakulturen dhe peshkimin/ Zoology for aquaculture and fishery	6		
4.	Hyrje ne biokimine dhe fiziologjine e peshqeve/ Introduction to fish biochemistry and phisiology	6		
5.	Biologjia e peshqeve/ Fish biology	6		
6.	Hyrje ne Akuakulture/ Introduction to Aquaculture	6		
7.	Hyrje ne Mikrobiologjine dhe Toksikologjine Akuatike/ Introduction in microbiology and aquatic toxicology	6		

8.	Hyje ne majmerine e peshqve / Introduction into fish on-growing	6		
9.	Statistika dhe informatika per akuakulturen dhe peshkimin / Statics and informatics for aquaculture and fishery.	5		
10.	Praktike profesionalle sem.1 / professional practice 1-st sem.	5		
	Kredite total viti I / Total credits I year	56		

VITI I DYTË / SECOND YEAR				
Nr.	Lëndët/ Courses	Kreditet/ credits	Notat/ grades	Shkalla ECTS / Level ECTS
1.	Kultivimi i molusqeve / Molluscs farming	5		
2.	Hyrje ne higjenen dhe semundjet e peshqve/ Introduction to hygiene and fish diseases	6		
3.	Hyrje ne shkencen e peshkimit / Introduction to fishery science	5		
4.	Riprodhimi i peshqve / Fish reproduction	6		
5.	Teknologjite e akuakultures / Aquaculture technology	6		
6.	Siguria ne anije / Vessel safety	5		
7.	Veglat e peshkimit tregtar / Industrial fishing gears	6		
8.	Navigacioni dhe portet ne peshkimin tregetar/ Navigation and industrial fishing ports	6		
9.	Hyrje ne teknologjite e perpunimit ne akuakulturë / Introduction to processing technologies in aquaculture	5		
10.	Modul me zgjedhje / elective module	4		
11.	Praktike profesionale sem.2 / professional practice 2-nd sem	5		
12.	Provim formim / Final exam	5		
	Kredite total viti II / Total credits II year	64		

	Kredite totale /Total credits	120	
--	--------------------------------------	------------	--

4.4 Skema/ Sistemi i vlerësimit dhe, nëse është e mundur, shpërndarja e notave në bandën kaluese Grading scheme and, if available, grade distribution guidance.	1. Shkalla e përvetësimit të programit mësimor vlerësohet me sistemin prej dhjetë notash. Nota kaluese më e ulët është nota 5(pesë). 2.Në format e kontrollit me shkrim dhe me gojë përdoret sistemi i vlerësimit me pikë, rezultati i të cilit, detyrimisht kthehet në notë. Konvertimi i pikëve në notë bëhet sipas kësaj skeme: 0-44 pikë, nota 4; 45-54 pikë, nota 5; 55-64, nota 6; 65-74 pikë, nota 7; 75-84 pikë nota 8; 85-94 pikë, nota 9; dhe nga 95-100 pikë, nota 10. 1.The curriculum acquisition is evaluated with a system of ten grades. The passing (minimal) grade is 5 (five). 2.In the written and oral forms of control, it is used the system of points evaluation, the result of which is necessarily converted into a grade. The conversion of points into grades is done under this scheme: 0-44 points, grade 4; 45-54 points, grade 5; 55-64 points, grade 6; 65-74 points, grade 7; 75-84 points, grade 8; 85-94 points, grade 9; and 95-100 points, grade 10.
4.5 4.5.a.Data dhe nota e diplomimit The topic of the theses and the final graduation mark 4.5.b. Mesatarja e ponderuar / Overall classification Evaluation.	— / —

5.

Informacion mbi mundësitë që të jep kualifikimi i fituar

Information on the function of the qualification

5.1 Mundësia për studime të mëtejshme. Access to further study	Kreditet e grumbulluara gjatë studimeve profesionale të larta mund të transferohen në studimet e ciklit të parë, që referohet në nivelin 6 të Kornizës Shqiptare të Kualifikimeve, sipas kritereve të përcaktuara nga institucionet e arsimit të lartë. Credits accumulated during higher vocational studies can be transferred to first cycle studies, referring to level 6 of the Albanian Qualifications Framework, according to the criteria set by the higher education institutions
5.2 Mundësità e punësimit dhe të kualifikimit profesional (nqs është i zbatueshëm) Professional status (if applicable)	Mbajtësi i kësaj diplome mund të punojë në profesion ne: Teknik i larte ne akuakulture dhe peshkim The holder of this diploma can work in the profession: High level technician in aquaculture and fishery

6.

Informacione shtesë

Additional information

6.1 Informacione shtesë Additional information	
6.2 Burime të tjera informacioni Further information sources.	www.ubt.edu.al www.arsimi.gov.al

7.

Çertifikimi i suplementit

Certification of the supplement

7.1 Data Date	
7.2 Firma Signature	
7.3 Në cilësinë e sekretares Capacity of Secretary	Manushaqe Meta
7.2.1 Firma Signature	
7.3.1 Në cilësinë e përgjegjësit ZSS Capacity of Chief Student Affairs Officer	Prof.As.Dr ALBANA GJONI
7.4 Vula Zyrtare Official stamp or seal	

8.

Informacion mbi sistemin kombëtar të arsimit të lartë

Information on the national higher education system

The Albanian Higher Education system	Sistemi shqiptar i arsimit të lartë
The higher education system in the Republic of Albania is regulated by law no. 80/2015, dated on 22.07.2015 "On Higher Education and scientific research in higher education institutions of the Republic of Albania."	Sistemi i arsimit të lartë në Republikën e Shqipërisë, rregullohet me ligjin nr. 80/2015 datë 22.07.2015 për Arsimin e Lartë dhe Kërkimin Shkencor në Institucionet e Arsimit të Lartë të Republikës së Shqipërisë.
8.1 Types of institutions and institutional status	8.1 Llojet e institucionit të arsimit të lartë

<p>There are five types of higher education institutions:</p> <p>(1) university; (2) academy for specific fields such as arts, sports, public order and other professional fields; (3) School of higher education (Higher School); (4) inter-university center; (5) professional college. Specifications for each type are outlined in articles 4, 5, 6, and 7 of the law On Higher Education in the Republic of Albania.</p> <p>Higher Education Institutions are either public or private institutions, recognized by the state. In their operations, including the organization of studies and the designation and award of degrees, they are both subject to higher education legislation.</p> <p>The programmes of study in private Higher Education Institutions are organized after the Albanian Higher Education system or another model, when it is offered by an institution which awards diplomas of a foreign institution or equivalent to it. In this case, they should provide an evaluation in ECTS credits in order to facilitate the recognition of studies and transfer of students, which are to be made public in advance.</p>	<p>Institucionet e arsimit të lartë janë katër llojesh: (1) universitet, (2) akademi në fusha specifike të artit, sportit, rendit publik dhe fusha të tjera të arsimit profesional; (3) shkollë e lartë; (4) qendër ndëriversitare; (5) kolegji profesional. Specifikat për secilin lloj përcaktohen në nenet 4, 5, 6, 7 të ligjit të arsimit të lartë në Republikën e Shqipërisë.</p> <p>Institucionet e arsimit të lartë mund të janë publike ose private të njohura nga shteti. Veprimitaria e tyre, përfshirë organizimin e studimeve dhe përcaktimin e lëshimin e diplomave, i nënshtron legjislacionit të arsimit të lartë në fuqi.</p> <p>Organizimi i programeve të studimit në institucionet private të arsimit të lartë bëhet sipas sistemit të arsimit të lartë shqiptar ose sipas një modeli tjeter, kur ai ofrohet nga një institucion që jep diplomë të një institucioni të huaj ose të njashëm me të. Në këtë rast, ato duhet të shoqërohen edhe me vlerësimin në kredite, ECTS, për të mundësuar njohjen e studimeve dhe transferimet e studentëve dhe duhet të bëhen publike paraprakisht.</p>
<p>Types of programs and degrees awarded</p> <p>Programs of study at higher education institutions are organized around three successive cycles: first cycle, second cycle and third cycle. The Albanian Qualification Framework describes the degrees of the Albanian Higher Education System (Law Nr. 10427, date 04.03.2010, "On the Albanian Qualification Framework"). It contains the classification of the qualification levels as well as the resulting qualifications and competencies of the graduates.</p>	<p>Llojet e programeve të studimit dhe të diplomave</p> <p>Programet e studimeve në institucionet e arsimit të lartë organizohen në tri cikle të njëpasnjëshme: cikli i parë, cikli i dytë dhe cikli i tretë. Korniza Shqiptare e Kualifikimit përkruan diplomat e njohura në Sistemin e Arsimit të Lartë Shqiptar (Liqi nr. 10427, datë 03.04.2010 "Për Kornizën Shqiptare të Kualifikimit"). Ligji përmban klasifikimin e niveleve të kualifikimit, kualifikimet dhe kompetencat e të diplomuarëve.</p>
<p>Approval and accreditation of programs and degrees</p> <p>To ensure quality and comparability of qualifications, the organization of studies and general degree requirements have to conform to principles and regulations established by the Law of Higher Education and the State Quality Standards (Ministry of Education and Science, Orders Nr. 126, date 17.03.2011; Nr. 134, 135 and 136, date 21.03.2011.)</p>	<p>Aprovimi dhe Akreditimit i programeve dhe diplomave</p> <p>Për të siguruar cilësinë dhe krasueshmërinë e kualifikimeve, organizimi i studimeve dhe kërkesat e përgjithshme për diplomimin duhet të janë në përpunje me parimet dhe rregullat e vendosura në Ligjin për Arsimin e Lartë dhe Standardet Shtetërore të Cilësisë (Urdhrat e Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës nr. 126 datë 17.03.2011; nr. 134, 135 dhe 136 datë 21.03.2011.)</p> <p>Sistemi i akreditimit të programeve të studimit është në funksionim që prej vitit 1999 nën kontrollin e Agjencisë Publike të Akreditimit të Arsimit.</p>
<p>In 1999, a system of accreditation for programs of study has become operational under the control of the Public Agency for the Accreditation of Higher Education and the Accreditation Council.</p> <p>The Public Agency for the Accreditation of Higher Education and the Council of Accreditation are the responsible bodies for external quality assurance in both public and private higher education institutions. Higher Education Institutions can also involve foreign evaluation agencies, which are part of the ENQA.</p> <p>Accreditation is carried out for both the institution and the programmes of study. The first accreditation process gives the public or private institution the right to issue diplomas which are recognized in the Republic of Albania. The institutional and program accreditation are conducted every six years.</p> <p>Concrete and official information on the accredited institutions is available on the English web site of the Ministry of Education and Science and the web site of the Public Agency for the Accreditation of Higher Education.</p> <p>The degrees are recorded at the "National Register of Degrees and Certificates for the Higher Education and Scientific Research" according to criteria and regulations set by Ministry of Education and Science.</p>	<p>Ajencia Publike e Akreditimit të Arsimit të Lartë dhe Këshilli i Akreditimit janë organet përgjegjëse për sigurimin e jaشتëm të cilësisë dhe Akreditimin e Institucioneve publike e private të arsimit të lartë. Institucionet e Arsimit të Lartë mund të marrin dhe agjenci të huaja vlerësimi, pjesë e ENQA-s.</p> <p>Akreditimi bëhet për institucionin dhe për programet e studimit. Akreditimi i parë i jep të drejtën një IAL publik apo privat të lëshojë diploma të njohura në Republikën e Shqipërisë. Akreditimi kryhet periodikisht çdo 6 vjet.</p> <p>Informacion konkret dhe zyrtar për institucionet e licencuara dhe të akredituara gjendet në faqen e internetit të Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës dhe faqen e internetit të Agjencisë Publike të Akreditimit të Arsimit të Lartë.</p> <p>Diplomatë registrohen në "Regjistrin Shtetëror të Diplomave dhe Certifikatave për Arsimin e Lartë dhe Kërkimin Shkencor" sipas kriterive të udhëzimeve të vendosura nga Ministria e Arsimit dhe Shkencës.</p>
<p>Organisation and structure of studies</p> <p>The following programmes apply to all five types of institutions according to their legally recognized status. Institutions of higher education offer programs of second cycle and third cycle studies only in those areas where they meet the criteria and state standards in accordance with this law. Programs of the first cycle, second cycle and third cycle are university study programs.</p> <p>Professional colleges may offer only short-cycle, non-university degrees and first cycle programs. Schools of higher education may offer first and second cycle. Universities and academies may offer first, second and the third cycles.</p> <p>The organization of the study programmes makes use of modular components and of the European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS). A university ECTS credit corresponds to 25 hours student work, including the time for individual study. The annual workload of a full time student is 60 credits.</p>	<p>Organizimi dhe struktura e programeve të studimit</p> <p>Programet e mëposhtme zbatohen në të pesta tipet e institucioneve sipas statutit të tyre të njohur ligjor. Institucionet e arsimit të lartë ofrojnë programe të studimeve të ciklit të dytë dhe të ciklit të tretë vetëm në ato fusha, ku ato plotësojnë kriteret dhe përbushin standarde shtetërore, në përpunje me këtë ligj.</p> <p>Programet e studimeve të ciklit të parë, të ciklit të dytë dhe të ciklit të tretë janë programe të studimeve universitare.</p> <p>Kolegjet profesionale mund të ofrojnë studime profesionale jo-universitare dhe diploma të ciklit të parë. Shkollat e larta mund të ofrojnë studime të ciklit të parë dhe të dytë. Universitetet dhe akademitë mund të ofrojnë studime të ciklit të parë, të dytë dhe të tretë. Organizimi i programeve të studimit realizohet nëpërmjet moduleve dhe Sistemit European të Transferimit dhe Mbledhjes së Krediteve (ECTS). Një kredit universitar përkon deri me 25 orë pune të studentit, përfshirë këtu dhe kohën për studim individual. Ngarkesa vjetore e punës së një studenti me kohë të plotë është 60 kredite.</p> <p>Institucionet e arsimit të lartë kanë të drejtë të ofrojnë edhe programe të studimeve jouniversitare, profesionale, pas arsimit të mesem, me jo më pak se 120 kredite. Kohëzgjatja normale e këtyre programeve është jo më pak se 2 vite akademike, dhe në përfundim të tyre lëshohet "Diplomë profesionale" në fushën e arsimimit të kryer. Kreditet e akumuluara gjatë studimeve pas arsimit të mesem mund të transferohen në studimet universitare të ciklit të parë, në përpunje me kriteret që vendosin institucionet e arsimit të lartë. Në statutet e institucioneve të arsimit të lartë përcaktohen rregulla të hollësishme për programet e studimeve.</p>
<p>Institutions of higher education have the right to offer non-university professional programs, post secondary education, with students earning no less than 120 credits. Normal duration of these programs is not less than 2 academic years and with the conclusion of such programs is issued the "professional degree" in the field of education already completed. Credits accumulated during their post-secondary studies can be transferred to first cycle university studies in accordance with the criteria established by institutions of higher education. In the statutes of the institutions of higher education are established the detailed rules for these programs of study.</p> <p>8.4. 1. First cycle studies</p>	<p>Studimet e ciklit të parë</p>

<p>a) programs of first cycle studies aim at equipping students with basic knowledge on methods of general scientific principles striving for the build-up of specific skills in a variety of professions and specializations;</p> <p>b) programs of first cycle studies encompass 180 European credits (ECTS) (hereinafter: credit) and their normal duration is three full academic years;</p> <p>c) with the completion of the first cycle program is issued a "Bachelor" university degree.</p>	<p>a) programet e studimeve të ciklit të parë synojnë pajisjen me njohuritë bazë, mbi metoda e parime shkencore të përgjithshme, dhe formimin e shprehive të veçanta në një llojshmëri të gjërë profesionesh e specialitetesh;</p> <p>b) programet e studimeve të ciklit të parë realizohen me 180 kredite europiane (ECTS) (më tej: kredite) dhe kohëzgjatja normale e tyre është 3 vite akademike;</p> <p>c) në përfundim të programeve të studimeve të ciklit të parë lëshohet diplomë universitare "Bachelor" në fushën e arsimimit të kryer.</p>
<h3>Second cycle studies</h3>	
<p>Programs of study: Master of Science or Master of Fine arts:</p>	
<p>a) programs of the second cycle equip graduate students already possessing a "Bachelor degree with" in-depth knowledge, theoretical and practical education and training for scientific research in a field within a discipline;</p> <p>b) programs of the second cycle studies comprise 120 credits, including 30-40 credits and thesis research project and their normal duration is two academic years;</p> <p>c) students of this program of study should take by the end of their studies the English exam which should be an internationally recognized English test.</p> <p>d) at the end of the integrated study programs is issued the second cycle degree "Master of Science" or "Master of Fine Arts".</p>	<p>Programet e studimeve "Master i shkencave" ose "Master i arteve të bukurë":</p> <p>a) programet e studimeve të ciklit të dytë i pajisin të diplomuarit që zoterojnë diplomën universitare "Bachelor" me njohuri të thelluara, teorike dhe praktike, si dhe trajnim përkërmim shkencor në një fushë, brenda një specjaliteti;</p> <p>b) programet e studimeve të ciklit të dytë realizohen me 120 kredite, ku përfshihen 30-40 kredite për projektin kërkimor dhe tezën dhe kohëzgjatja normale e tyre është 2 vite akademike;</p> <p>c) studentët e këtyj programi studimi duhet të jepin në përfundim edhe provimin e gjuhës angleze, mbi bazën e testeve të njohura ndërkombëtare;</p> <p>c) në përfundim të programeve të studimeve të ciklit të dytë lëshohet diplomë universitare "Master i shkencave" ose "Master i arteve të bukurë" në fushën e arsimimit të kryer.</p>
<p>8.4.2.2 Integrated programs of second cycle study</p>	
<p>a) institutions of higher education in the fields of medicine, dentistry, pharmacy, veterinary and architecture offer successive integrated first and second cycle programs;</p> <p>b) integrated second cycle study programs should possess not less than 300 credits and their normal duration is not less than five full academic years;</p> <p>c) students of this program of study should take by the end of their studies the English exam which is an internationally recognized test;</p> <p>d) with the completion of this integrated study programs is awarded a university degree titled "Master of Science" or "Master of Fine Arts".</p>	<p>8.4.2.2 Programet e integruara të studimeve të ciklit të dytë</p> <p>a) institucionet e arsimit të lartë në fushat e mjekësisë, të stomatologjisë, të farmacisë, të veterinarisë e të arkitekturës ofrojnë programe të integruara të studimeve të ciklit të parë dhe të dytë së bashku;</p> <p>b) programet e integruara të studimeve të ciklit të dytë realizohen me jo më pak se 300 kredite dhe kohëzgjatja normale e tyre është jo më pak se 5 vite akademike;</p> <p>c) studentët e këtyj programi studimi duhet të jepin në përfundim edhe provimin e gjuhës angleze, mbi bazën e testeve të njohura ndërkombëtare;</p> <p>c) në përfundim të programeve të integruara të studimeve lëshohet diplomë universitare "Master i shkencave" ose "Master i arteve të bukurë" në fushën e arsimimit të kryer.</p>
<p>8.4.2.3 Programs of study "Master of Professional Studies"</p>	
<p>a) the programs of study " Master of Professional Studies / Professional Master" offer to graduates already possessing a "Bachelor" degree proper professional education and vocational training;</p> <p>b) programs of study "Master of Professional Studies" hold 60-90 credits and their normal duration is 1.5 (a year and six months) academic year;</p> <p>c) students of this program of study should take by the end of their studies the English exam which is an internationally recognized test;</p> <p>d) with the completion of this programs of study is issued a university degree titled "Professional Master";</p> <p>e) Higher education institutions have the right to admit candidates who have already earned the diploma "Professional Master" in the second cycle studies for the degree "Master of Science" or "Master of Fine Arts" and to establish criteria for recognition / transfer of valid credits earned in the studies of the master's program already corresponding to the second cycle.</p>	<p>8.4.2.3 Programet e studimeve "Master profesional"</p> <p>a) programet e studimeve "Master profesional" u ofrojnë të diplomuarve, me një diplomë universitare së paku "Bachelor", arsimim dhe trajnim të mirëfilltë profesional;</p> <p>b) programet e studimeve "Master profesional" realizohen me 60-90 kredite dhe kohëzgjatja normale e tyre është 1,5 (një vit e gjashët muaj) vit akademik;</p> <p>c) studentët e këtyj programi studimi duhet të jepin në përfundim edhe provimin e gjuhës angleze, mbi bazën e testeve të njohura ndërkombëtare;</p> <p>c) në përfundim të këtyre programeve të studimeve lëshohet diplomë universitare "Master profesional" në fushën e arsimimit e të trajnitit profesional të kryer;</p> <p>d) institucionet e arsimit të lartë kanë të drejtë të pranojnë kandidatë që kanë fituar diplomë "Master profesional" në studimet e ciklit të dytë për diplomën universitare "Master i shkencave" ose "Master i arteve të bukurë" dhe të vendosin kriterë për njohjen/transferimin e kreditave të vlefshme të fituara në studimet e masterit që i përgjigjen programit të studimeve të ciklit të dytë.</p>
<h3>Third cycle studies</h3>	
<p>Doctoral study programs</p>	
<p>a) programs of doctoral study programs are the third cycle study programs enjoying full academic character, which are based on research and creative activity;</p> <p>b) in the doctoral studies are accepted doctoral candidates who have earned a university degree "Master of Science" or "Master of Fine Arts";</p> <p>c) these programs of study last at least 3 academic years and encompass 60 credits for theoretical studies. Institutions of higher education, based on the results achieved in theoretical studies completed, establish classification criteria for candidates who have the right to develop research project and prepare their doctoral thesis. Higher education institutions determine qualification standards and criteria for recognition of English based on internationally recognized tests along with methods for evaluating the general theoretical level of candidates. Candidates who fail to meet the established criteria are not classified to proceed further with the doctoral studies and are subsequently provided with a certificate in which are laid down the modular components already covered with accumulated credits and the evaluation;</p> <p>d) with the completion of the doctoral studies is issued the scientific degree "Doctor" (Dr.).</p>	<p>Programet e studimeve të doktoratës</p> <p>a) programet e studimeve të doktoratës janë programe të studimeve të ciklit të tretë, me karakter plotësish akademik, që kanë në bazë kërkim shkencor dhe veprimitari krijuese;</p> <p>b) në studimet e doktoratës pranohen kandidatë që kanë fituar diplomë universitare "Master i shkencave" ose "Master i arteve të bukurë";</p> <p>c) këto programe të studimeve zgjasin të paktën 3 vite akademike dhe përfshijnë 60 kredite për studime të organizuara teorike. Institucionet e arsimit të lartë, në bazë të rezultateve të arritura në studimet e organizuara teorike, vendosin kriterë klasifikimi përkandidatët që kanë të drejtë të zhvillojnë projektin kërkimor dhe të përgatisin tezën e doktoratës. Institucionet e arsimit të lartë përcaktojnë standarde e kriterë kualifikuese për njohjen e gjuhës angleze, mbi bazën e testeve të njohura ndërkombëtare, si dhe metoda përvlerësimin e nivelit teorik të përgjithshëm të kandidatëve. Kandidatët, që nuk arrijnë të përbushin kriteret e vendosura, nuk klasifikohen për vazhduar më tej studimet e doktoratës dhe pajisen me një dëshmi, në të cilën jepen modullet e zhvilluara së bashku me kreditet e grumbulluara dhe përvlerësimin e tyre;</p> <p>d) në përfundim të programeve të studimeve të doktoratës lëshohet diploma për gradën shkencore "Doktor" (Dr.).</p>
<p>8.4.3.2. Long-term specialized programs of study</p>	
<p>a) long-term specialized study programs are vocational training programs that provide knowledge for specific professions in the fields of medicine, dentistry,</p>	<p>8.4.3.2. Programet e studimeve specializuese afatgjata</p> <p>a) programet e studimeve specializuese afatgjata janë programe të formimit profesional, që ofrojnë njohuri për profesione të veçanta në fushat e</p>

pharmacy, engineering, veterinary and justice etc.. These research programs include theoretical studies combined with practical professional training. Specialized study programs in law are realized in the framework of the "School of Magistrate" which is regulated by way of a special law;

b) In order to carry out long-term specialized study programs the student must earn not less than 120 credits and the normal duration of these study programs is not less than 2 academic years in accordance with the "Law of regulated professions";

c) students of this study program should take towards the end of their studies the English exam which should be an internationally recognized test;

d) With the completion of the long-term specialized study programs is issued the university specialization degree in the relevant field.

In the field of medicine, the doctoral study programs can be integrated with the long-term specialized studies according to the plan and curriculum as well as approved by the faculty and the university concerned.

Other programs

Interdisciplinary programmes of study

Higher Education Institutions offer joint interdisciplinary programmes of study. Upon completion of the programmes of studies a joint diploma is awarded by both Higher Education Institutions.

Joint programmes of study

These programmes are offered by a Higher Education Institution jointly with other public or private Higher Education Institutions, in and outside Albania. Upon completion of studies a joint diploma or a double diploma is awarded. The diplomas belonging to the same programme level are of equal legal validity.

The assessment system and distribution of marks along the passing band.

The assessment system comprises grades from 4-10. The highest grade is 10 and the lowest passing grade is 5. Upon completion of studies the pondered average mark is considered, based on the assessment and the credits obtained.

Access to higher education

The State Matura Examination after 12 to 13 years of schooling allows for admission to all higher educational studies. Admission to higher education institutions of Art/Music may be based on other or require additional evidence demonstrating individual aptitude. Higher Education Institutions may in certain cases apply additional admission procedures.

mjekësisë, të stomatologjisë, të farmacisë, të inxhinierisë, të veterinarisë dhe të drejtësisë etj. Këto programe të studimeve përfshijnë studime teorike, të kombinuara me aplikime praktike e trajnime profesionale. Programet e studimeve specializuese në drejtësi realizohen në kuadër të Shkollës së Magjistraturës, që regullohet me ligj të veçantë;

b) për kryerjen e programeve të studimeve specializuese afatgjata, studenti duhet të grumbullojë jo më pak se 120 kredite dhe kohëzgjatja normale e këtyre programeve të studimeve është jo më pak se 2 vite akademike, në përputhje me ligjin e profesioneve të rregulluara;

c) studentët e këtij programi studimi duhet të jepin në përfundim edhe provimin e gjuhës angleze, mbi bazën e testeve të njohura ndërkombëtare;

q) në përfundim të programeve të studimeve specializuese afatgjata lëshohet diplomë universitare specializimi me titullin në fushën përkatëse. Në fushën e mjekësisë, programet e studimeve të doktoratës mund të ofrohen të integrarë me studimet specializuese afatgjata, sipas planit dhe programit mësimor, të miratuar nga fakulteti dhe universiteti përkatës.

Programe të tjera

Programet e studimeve ndërdisiplinore.

Institucionet e Arsimit të Lartë mund të ofrojnë programe të përbashkëta të studimeve ndërdisiplinore, në përfundim të të cilave lëshohet diplomë e përbashkët nga të dy IAL-et.

Programet e studimeve të përbashkëta

Këto programe ofrohen nga një Institucion i Arsimit të Lartë, në bashkëpunim me një ose disa Institucione të tjera të Arsimit të Lartë, publike ose private, brenda ose jashtë Shqipërisë. Në përfundim të këtyre programeve lëshohet një diplomë e përbashkët ose diplomë e dyfishtë. Diplomat që i përkasin të njejtit nivel programi kanë të njejtën vlefshmëri ligjore.

Sistemi i vlerësimit dhe shpërndarja e notave në bandën kaluese.

Sistemi i vlerësimit është me nota nga 4-10. Nota më e lartë është 10 dhe nota minimale kaluese është 5. Në përfundim të studimeve illogaritet nota mesatare ponderuar, bazuar në vlerësimin dhe kreditet respektive të marra.

Hyrja në arsimin e lartë

Hyrja në sistemin e arsimit të lartë lejohet nëpërmjet Provimit të Maturës Shtetërore pas përfundimit të 12 deri në 13 vjetë shkollimi të detyruar dhe të mesëm. Pranimi në institucionet e arsimit të lartë të arteve apo muzikës kryhet mbi bazën e dëshmive shtesë të aftësive personale. Institucionet e arsimit të lartë mund që në raste të vecanta të zbatojnë procedura shtesë pranimi.